

Találkozások

A szobafestő

Valószínű, hogy Nagy Istvánt inkább úgy ismerik a szegedi emberek, hogy futballkapus, s nem mint szobafestő. Pedig az utóbbi a hivatalos, hiszen a munkakönyvében is tanult mestersége szerepel, s tizennyolc éve az olajipar dolgozója. Törzsgyökerez szegedi, A Móra utcai általánosba járt, ahova az állami gondozott gyerekek.

— Mi voltunk a kintiek, — emlékezik a diákévekre.

Szülei a kendergyárban dolgoztak. Édesapja fiatalon meghalt, édesanyja három műszakos volt. Sokat kellett a gyerekeknek odahaza segíteni. Az általános iskolában kézilabdázott. Tizennégy évesen került a SZEAC serdülő csapatába, de kapust faragtak belőle. Bánáti János foglalkozott velük és Dávid Szaniszló intéző. „Második anyának volt, lelkes és segítőkész. Nagyon szerette a gyerekeket.”

— A tanulás, a szakmaválasztás?

— Szerettem volna tovább tanulni, de a család úgy határozott, hogy előbb egy szakmát sajátítsak el, s csak azután lehet szó továbbtanulásról. A bányamunkás szobafestő volt, őt láttam dolgozni, segítettem is neki olykor. Gondoltam, hogy később beiratkozom az építőipari technikumba, mivel nagyon szerettem rajzolni. A szakma nekem szimpatikus volt. Látja az ember, hogy valami, ami előzően zavaros és csúnya volt, megszépül munkája nyomán.

— Hol, merre tanulta a mesterségét?

— A „hatszázban”, és a DELEP munkahelyein, az akkori Újszegedi lakásépítkezéseknél. Jó mestereim voltak, Kondász Mihály bécslő sokat tanultam. Megyei versenyt nyertem, majd országos szakmunkástanuló versenyen is indítottak, kilencedik lettem. Két hét lengyelországi üdülés volt a jutalom.

A penzilt letette, és csak a foci következett. Mészáros Károly és Tóth Lajos foglalkozott a tehetséges fiatalal.

— Mikor állt a kapuba első osztályú mérkőzésen?

— Hatvannyolc őszén, a Bp. Honvéd ellen, s az eredmény 0:0 volt, a tévé is közvetítette. Bár előtte, a nyáron voltak kupameccsek, s ott védtem. Ezután Bánáti nekem adott bizalmat és Tóth Lajos ült a kispadra. Igaz, hogy a csapat akkor kieső helyen állt, de nem azért estünk ki, mert én voltam a kapuban.

Meséli a következők szegedi csapat, Nagy Pista előtt ott volt Korányi, Gilicze, majd később Bence és Gujdár. Hatvankilenc tavaszán jól ment Nagy Istvánnak, zsinórban tizenkétversenyt volt a kezdő csapatban. Nagy reményeket fűztek tehetségéhez. Az az esztendő jelentős változásokat hozott számára. Nyáron megnősült, ősszel viszont behívták katonának.

— Kaposvárott katonáskodtam, de focizni is alkalmam nyílt a Tancsics S. E.-ben. Ott is három kapus volt, velem együtt: Csepocz és Palla, illetve Knapik. Hetvenegyben leszereltem, és visszajöttem a SZEOL-hoz.

Sokat segített Nagy Istvánnak Gujdár Sándor, bár Gujdár volt az első számú kapuvédő, de rossz formába került, és Bundzsák edző Nagyot állította be védeni. Jól „bevédté” magát, amikor megsérült. Czipott doktor porccal műtötte, az operáció jól sikerült, de a felülés kihagyás után nem tudott visszakerülni a kezdő csapatba. Gujdár is akkor volt a legragyogóbb formában. Csak azután lett újra első számú kapus, amikor Gujdár Sándor elment a Bp. Honvédba. Ez 1974-ben történt.

Ezután zsinórban három évig Nagy István volt a SZEOL első számú kapuvédője. A szegedi csapat „hintaegyüttes” volt. Kiestek, följutottak, kiestek, följutottak. Egy ízben csak a létszámmelés mentette meg őket. Beszélgettünk hosszasan arról, miért ez az „állandó „jövés-menés” egyik osztályból a másikba. S mi az oka annak, ha egy csapat fölkerül, akkor szinte bravúrra is képes, majd bekövetkezik egy teljes összeomlás.

— Nem is tudnám megmondani. Ha fölkerül egy csapat,

akkor úgy indulnak a játékosok, hogy vagyok olyan legény mint te, majd megmutatjuk. A következő szezonra elszáll a kraft, az ellenfelek is jól kiismerik a társaságot, jobban odafigyelnek. A hangulat is változik, nem kell már bizonyítanunk, nem is azt mondanám, hogy lazulás következik, inkább az igazi tudás válik dominánssá, elmarad az a plusz, ami korábban meghatározó volt.

— Fontos a lelkesedés?

— Nagyon lényeges. Hiába jó játékos valaki, ha hiányzik a lélek, a szeretet (a játék és a klub iránti egyaránt).

— Voltak szép napjai, melyek az emlékeztetések?

— Az első mindenképpen emlékezetes marad, a Honvéd elleni döntetlen, Hasonlóképp emlékszem a Fradi elleni mérkőzésre, az is döntetlen volt, pedig Albert ravaszul keresgélte a réseket mellettem. Hetvenháromban Újpesten játszottunk, én 70 percet védtem, addig 0:0-ra álltunk, a vége 2:0-ás vereség lett. Az újpesti csatársor ilyen összeállításban rohamozott: Fazekas, Bene, Dunai II. Még a kispadon is válogatottak ültek. Nagy volt az örömm, amikor Békéscsábán 1:1-es eredmény után tízes osztályzatot kaptam.

A sport érdekes életet nyújt, de ezért komoly árat kér vizsgázásul. Lemondást, sok távollétet, kemény és fárasztó edzéseket. Ha jól megy a csapatnak, a szurkolók tapsától és szeretetétől kísérve telnek a napok, ha rosszul, füttykoncert és szidalom a fizetség.

— Ki a jó kapus? Milyen adottságok kellene?

— Jó reflexek, ruganyosság, bátorság és a foci szeretete nélkülözhetetlenek. De az utóbbi feltétel az életben is nélkülözhetetlen, ha bármit csinál az ember, fontos, hogy szeretettel végezze munkáját. Különben mit ér az egész? A jó kapusnak éreznie kell, mikor maradjon a kapuvonalon, mikor fusson ki, s ne féljen ütközni sem. En nem törődtem soha a következményekkel, jaj, mi lesz, ha ütközöm, talán megsérülök.

— Voltak-e olyan csatárok, akiktől tartott?

— Voltak, s nem is elsősorban azok, akik nagy bombázóknak számítottak, mint Tichy, Váradi, vagy Bene Feri. A ravaszul lövőket nem szerettem, ilyen volt Törőcsik és Tóth Andris. Ők rafináltan kezelték a labdát, nyestek, nem lehetett előre kiszámítani, hogy mi lesz a vége.

Körülbelül száz első osztályú mérkőzésen védett és két évvel ezelőtt abbahagyta. Most harmincegy éves, akár ott lehetne ma is a SZEOL kapujában.

— Miért a korai visszavonulás?

— Eltört az ujjam. Meg bele is fáradtam, untam az állandó „átjáróházást”, ki-vissza-ki-vissza...

Nagy István újból a régi mesterségét folytatja. Nem is akart sportvonalon munkálkodni. A szakmát viszont újra kellett tanulnia. „Lassan befogadtak a szakik”. S azt viszont hiába tudakoltam, milyen volt a búcsú a csapattól. Sajnos, a szegedi tükértől, aki tizennyolc évig őrizte a SZEAC, majd a SZEOL kapuját, nem búcsúzott el senki. Figyelmetlen volt a vezetés? Nem tudni, mindenesetre Nagy István és a szegedi szurkolók megemlékeztek volna a tisztas búcsúzást, egy szép búcsúmeccset.

GAZDAGH ISTVÁN

Keresem a jót

Nagy gyönyörűséget jelentenek az embereknek a kemény, harcos és szókimondó írások, sosem el is olvassák. Ha megírjuk, hogy ez vagy az nem a tisztesség útját járja, sőt gazemberségből van benne több, nem becsületből, azonnal jönnek levelek, telefonok, meleg kézfogások: végre valaki meg merete írni ezt is. Úgy veszem észre, hálásabb is írni a rosszról, mert akkor legföljebb az az egy átkoz bennünket, akit eltaláltunk, a többiek inkább áldanak bennünket. Ha azt írom, hogy Varga Pista a világ legrendesebb embere, ilyenből kellene sok, és ideje lenne észrevennünk már. akkor legföljebb ő teszi el a cikket szíve fölé, a belső zsebbe, vagy ő is eldugja a világ elől, de legalább százan szólnak: vak ez az ember? Itt vagyok én, miért nem rólam írt? Ha alkalom adódik rá, meg is mondják, és nem szalasztják el az alkalmat, hogy felsőbb fórumok előtt is le szedjék rólunk a keresztvizet, utolsó csöppig.

Pályánk első évében azt hiszi a magamfajta, az az ő legfőbb dolga, hogy gyökerestől irtsa ki a gázt. Jól nekigyürkőzik, és sorozatban megírja a hitvány emberek sokaságát. Mindig javító céllal persze, mert a jobbító szándék ősidőktől fogva benne lakik, és tudja, olvasói háláját így is magán érezheti. Eltelik egy év, másfél, és észre kell vennünk, hitványságból semmivel sincs kevesebb, legföljebb haragosunkból lett több. Nem baj, de legalább jól megmondtuk a magunkét.

Ha okos ésszel, sokat rágódunk, és lépést váltanánk, ha máttól kezdve csak a szépet és a jót, mindig a legszebbet és a legjobbat íránk, igen-igen unalmasak lennénk. Egy rendőrségi tudósítónak például keze alá dolgozik az egész alvilág ötlettel, fífikával, aljas rafinériával, soha nem kell tartania attól, hogy témái elapadnak, de aki csak a jót akarja írni, szembe kell néznie a szomorú valósággal: unalmas lesz. Kisebbségben a szókincstünk a jóra, és nem tudjuk még kifirázni se mondatainkat? A cifra és a jó nem is nagyon fér össze. Tisztességes ember nem is jön be hozzánk, hogy itt vagyok én, a világ legrendesebb embere, tessék kanyarítani rólam valami aranyos cikcseket. Inkább elbújik előlünk, mert csúf a hátát a dicséret akkor is, ha szörnyen ér. Kereshetjük hetekig, ezer ötlete van új és még újabb retekhelek fölhalálására. Bebújna az egérlukba is előlünk. Ha megtaláljuk, akkor se nagyon tudunk kibújni belőle egyetlen értelmes mondatot se. És mivel az újságírótól is teljesítményt követelnek, be kell látnia, ez az út sokáig nem járható. Vegyünk csak elő megint egy hitványt a sok közül, ha szépen és szellemesen akarunk írni. Itt ficánkolnak előtünk, mint tündérhalak az akváriumban, csak észre kell vennünk őket. Lökődhetjük is félre őket: te még várj a sorodra, te még hízzál egy kicsit. Méret alatt a hitvány embert se szabad kifogni a tóból.

De a ház felépült...

Igazán nem panaszkodhatott. A kollégái szerették, a jobban kereső rosszul fizetett műszaki értelmiség közé tartozott, futó kalandjai nem derültek ki otthon, és a család is biztos támaszt jelentett számára — immár tíz éve. Ekkor azután az is kiderült, hogy a szerencsével sem áll hadilábon. Nyert ugyan a totón, s nem ám semmi kis pénz. Pontosan száztíz ezer forint jutott neki az osztás, a végössze elszámolás után. Természetesen ezt kis csoportjuk hajnalig tartó ivászárral ünnepelte. Sör, bor az asztalon, mámor a fejekben, s végtelen jókedv, jövőbe vetett hit. „... ugye, holnap mind minden másképpen lesz” fogadkozások.

Ó volt az egyetlen, aki komolyan vette. Miért is ne? No, nem kell mindenben változtatni, de azért már valamit illene fölmutatnia. Hiszen lassan negyvenéves. Hogy mit? Anyuval együtt sütötték ki — egy házat. Lakás ugyanis már van (háromszobás, szépen berendezve, de bizony csak egy lakótelepen), autó sem hiányzik (igaz, „csak” Lada, és nem is új), hétvégi telekre is futotta már (no, ez sem divatos helyen fekszik), tehát építkezni kell.

„Nehéz lesz, de az bizony jó befektetés” — nyugtázták elhatározását a kollégák is s ezt újabb, végső bátorításnak vette. „Ha pedig segítségre van szükségem csak szólj, mi ott leszünk!” — kapta munka után, hazafelé, a vállra veregető ígéreteket. Hát nem nagyszerű, ha az embernek ilyen sok barátja van?

S bizony, a segítségre volt is szükség. Telket nézett vele a fél osztály, majd az engedélyek, a hitel megszerzéséért szorgoskodtak a haverok. Kollektív izgalomban egett három szoba, s kollektív volt a keserűség is, amikor kiderült, mennyi hiánycikk szerepel a TÚZEP listán. „Majd megoldjuk” — jött a biztatás ilyenkor, de rajta ez sem segített. Hiába, fogytán a pénz, számolt be anyagi helyzetükről már a falak felhúzása közben a felesége. S hogy miért? Mert ke-

Olyan kifordított esetem is volt már, hogy két nagy karddal hadakozva védtem a jót néhány elegáns vágásom is volt talán, arra pedig azt mondták, hogy cinikus vagyok. Tele is kürtölték vele a világot. Jött is a jó tanács, hagyjam a piszkálódást, azt írjam meg inkább, hogy Piti János lopja a facsavart és ezzel kimondhatatlanul nagy kárt okoz a népgazdaságnak. És Piti János valóban nagy lator, a gázolajat is kiszívja a traktorból, a takarmányból is lelök egy zsákkal, ahol legnagyobb a gaz, és este visszamegy érte. Ezeket az ügyeket kellene nagyon megszégyesíteni, mondják sokan, különben soha ki nem fogyunk belőlük.

Akármerre járok, mostanában mindig segítséget koldulok. Olyan embereket keresek, akikben moco-rog a jó szándék, és ha alkalmuk van rá, ki is mutatják. Szembetűnő hőstettek ritkán adódnak, megbecsülöm tehát a kicsit is. Elég nehéz a dolgom, mert ha avval állítok be valahová, hogy mondjanak három gyöngye gerincű embert, azonnal rávágják, ne csak háromat keressék, mert sokkal több van, de ha avval nyitok be, hogy valami aranyos kis lélek kellene, vagy olyan valaki, akiben erő is van a jóra, azonnal azt mondják, egy lépést se tovább: itt vagyok én! A múltkor is járt itt valaki az újságtól, meg is írta, és meg is dicsérték érte. Na, azt nem mondja, hogy minden héten róla írjunk, mert az emberek rossz néven veszik az ilyesmit, lehet azt egyszer-egyszer, névtelenül is. Még nagyobb a hatás, ha úgy kell elővádaszni, ki lehet az a mérhetetlenül becsületes ember. Üljek csak te, nyugodtan: kávé, konyak, vagy maradjunk a pálinkánál?

Azért is nehéz, mert példaképünk volt már elég. Ha leírom, hogy Angyal János jót tett, sőt, ő a főkapitány a kétlábon járó szentek gyülekezetében, mindjárt kapom az üzenetet, győre nézzem meg jobban, kit veszek a tollam hegyére. Azt bezzeg nem vettem észre, hogy a nagyapja mennyire háttal állt a tisztességes világnak? Nem akarok tehát új meg új fejezeteket nyitni a fényesre csiszolható példaképek faliújságján, csetlő-botló embereket keresek csak, akik esnek-kelnek, mint a többiek, néha-néha meg is áznak, ha fagy, meg is fázhatnak, de van bennük valami tartás is.

A tartást mondom, mert pénz után futó világunkban ez kezd lenni a legnagyobb hiánycikk. A tisztességtelen haszon mégé annyian állnak be a sorba, elő kellett venni a törvény vasvilláját, hogy ki tudjunk aljazni. Akiben maradt még tartás, inkább eloldalog. Félszóval se azt mondom, hogy ezek vannak többen, mert hazudnék, de addig már eljutottunk, hogy amazok elbújnak inkább. Ne mondja rájuk senki, hogy élhetetlenek.

Bizom benne, a jónak is van annyi változata, hogy holtom napjáig nem maradok kenyér nélkül.

HORVÁTH DEZSÓ

vesebb sör jut a segítőknek. Bizony, az építkezés drága, a főnöknek spórolni kell.

Spórolt is becsülettel mindvégig, így aztán meglegedéssel nyugtázhatta másfél évvel az alapítás után, hogy a nagy mű elkészült. Igaz, a végén csak meg kellett szabadulni a hétvégi háztól („sose búsulj, az új osztásból az elsők között kapsz!”), s az autót sem lehetett kicserélni, de angol típusú ám a kéglí, tetőtér meg miegymás... Már csak fel kell illó módon szentelni.

Először természetesen a Nagyfőnök kapott meghívót (nem is volt rossz ötlet a nyomtatott, veregette meg anyu vállát) hozzá illő társaságban, majd a barátok (elnézést: az osztály) invitálása következett. Persze, kétszer nem futhatja Napóleon konyakra, bármilyen közel is a hátr, s a négyfogós vacsora helyett megteszi a marhapörkölt is — készült a terv.

Főlőlesges volt sokat gondolkodni Csütörtökön a helyettese mondta le a házatot — „Hidd el, nem azért segítettünk, és sajnos beteg a gyerek is, de nagyon” — majd sorra magyarázkodtak a többiek is. Az utolsó három elnézést viszont csak telefonon, és csak szombat este érkezett, amikor a szépen megtervezett kerti bungalóban rotyogott a bográcsos pörkölt.

Nézte a sűrű levelet, megvakaratta a homlokát, s tudta, hogy most valamit nem ért. Pedig ilyen vele régen nem fordult elő. Hogy senki ne jöjjön el a haverok közül? De miért?

„Ugyan már, mit öld magad? A ház akkor is elkészült, ők meg csak irigykedjenek” — nyugtáta meg a felesége. Igen, ebben anyunak van igaza. A ház elkészült, már csak az emeleti fürdőszoba csempéje hiányzik. A pörkölt hús ára lehet, hogy ki is futotta volna. Na, mindegy! — legyintett s elment fürödni, a földszintre. Mikor bebújt az ágyba, már nyomta is a párnára a fejét az álom. Érezte ugyan arcán a hívogató puszit, de csak annyit morgott válaszként: „...de a ház felépült!” Anyu bölintését — bizony fel! — már nem is látta. Minek?...

BÁTYI LOLTÁN